2.3 economía social

Este apartado está adicado ó estudio da economía social, no que se engloban tódalas iniciativas empresariais por parte de traballadores, que se constitúen como cooperativas ou sociedades laborais, o autoemprego como traballadores autónomos e a creación de centros de traballo especial para minusválidos.

Atendendo ós datos da Tesorería General, o número de traballadores en alta laboral no réxime especial de autónomos aumentou en Galicia nun 3,5% para situarse nos 159,9 miles de traballadores en 1999 (**cadro 2.1.2.** *Traballadores en alta laboral 1998-99: distribución segundo rexímes*). A Coruña acolle ó 40,3% do total dos autónomos, mentres un 32,7% corresponde a Pontevedra e un 13,9% a Ourense.

O número de **empresas de economía social** (sociedades cooperativas e laborais) **a 31 de decembro de 1999** ascendeu, en España, a 32.184, das que 1.168 sociedades, un 3,6%, estaban situadas en Galicia. En conxunto, estas empresas acolleron a un total de 335.363 traballadores, estando a meirande parte dos mesmos (o 62,9% do total) ocupados nas comunidades autónomas de Cataluña, Andalucía, País Vasco e C. Valenciana. En Galicia, a poboación ocupada en estas sociedades de economía social foi de 11.265 traballadores, o que supoñía un 1,2% da poboación ocupada galega, sendo esta porcentaxe inferior á española, que é do 2,43% en 1999 **(cadro 2.3.1.)**.

No ano 1999, constituíronse en Galicia un total de 268 sociedades laborais e cooperativas (o 4,4% do total constituído en España), sendo o número de traballadores de 1.311, que representan o 4,3% dos existentes no conxunto do estado **(cadro 2.3.2.)**.

COOPERATIVAS

En Galicia, tal e como reflicte o **cadro 2.3.3.**, a finais do ano 1999 había un total de

CADRO 2.3.1.

Empresas e traballadores de economía social nas CC.AA. 1998-99

	1998				1999			
	Sociedades	CA / total *(%)*	Traballadores	CA / total *(%)*	Sociedades	CA / total *(%)*	Traballadores	CA / total *(%)*
Andalucía	5.295	18,1	50.322	16,4	5.767	17,9	55.497	16,5
Aragón	1.057	3,6	10.083	3,3	1.173	3,6	10.240	3,1
Asturias	508	1,7	4.707	1,5	575	1,8	5.135	1,5
Baleares	259	0,9	2.302	0,7	277	0,9	2.536	0,8
Canarias	756	2,6	8.809	2,9	882	2,7	9.574	2,9
Cantabria	148	0,5	1.629	0,5	170	0,5	1.738	0,5
Castela - A Mancha	2.022	6,9	17.200	5,6	2.300	7,1	19.025	5,7
Castela e León	1.643	5,6	13.451	4,4	1.800	5,6	14.263	4,3
Cataluña	6.566	22,5	51.545	16,8	6.838	21,2	52.676	15,7
C. Valenciana	3.150	10,8	44.810	14,6	3.450	10,7	47.032	14,0
Estremadura	948	3,2	7.899	2,6	1.027	3,2	8.557	2,6
Galicia	1.020	3,5	10.111	3,3	1.168	3,6	11.265	3,4
A Coruña	417	40,9	3.761	37,2	475	40,7	4.234	37,6
Lugo	176	17,3	1.167	11,5	204	17,5	1.228	10,9
Ourense	176	17,3	2.449	24,2	210	18,0	2.761	24,5
Pontevedra	251	24,6	2.734	27,0	279	23,9	3.042	27,0
Madrid	1.805	6,2	14.870	4,8	2.240	7,0	19.520	5,8
Murcia	1.140	3,9	10.489	3,4	1.348	4,2	12.342	3,7
Navarra	592	2,0	6.990	2,3	662	2,1	7.852	2,3
País Vasco	2.066	7,1	49.842	16,2	2.223	6,9	55.669	16,6
Rioxa	202	0,7	1.741	0,6	220	0,7	1.928	0,6
Ceuta e Melilla	57	0,2	478	0,2	64	0,2	514	0,2
Total	29.234	100,0	307.278	100,0	32.184	100,0	335.363	100,0

(1) cooperativas e sociedades laborais a 31 de decembro de cada ano

Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

798 **sociedades cooperativas**, que acollían a 8.920 traballadores. Comparada coas outras comunidades autónomas, Galicia tiña o 3,5% das sociedades coperativas e o 3,4% dos traballadores. Como amosa o devandito **cadro 2.3.3.**, prodúcese unha concentración das sociedades cooperativas nas comunidades de Cataluña, Andalucía, C. Valenciana e País Vasco, que acollen o 63,6% do total de cooperativas e o 66,8% dos traballadores.

En Galicia, atendendo á desagregación por provincias, A Coruña é a que presenta un maior número de cooperativas, ó acoller 315 sociedades cooperativas e empregar a un total de 3.198 traballadores, o que implica unha media de 10,15 traballadores por cooperativa, cando a media galega é de 11,18 traballadores por sociedade. As provincias de Ourense e Pontevedra presentan unha media superior á galega con 15,14 e 12,52 traballadores por sociedade cooperativa, respectivamente.

O número de sociedades cooperativas constituidas en 1999 en Galicia ascendeu a 67, cun total de 561 traballadores, o que representou o 4,5% do total de cooperativas constituidas en España. En relación ó ano 1998, o número de cooperativas constituidas en Galicia descendeu nun 21,2% e o seu número de traballadores, nun 17%.

Atendendo á clase de cooperativas inscritas e ó número de traballadores, o **cadro 2.3.5.**, reflicte que é na clase “Traballo asociado” onde máis cooperativas hai inscritas, con 31, que representan o 64,6% do total de cooperativas inscritas en Galicia nos primeiros nove meses do ano 1999. A provincia de Pontevedra é a que ten o maior número de cooperativas inscritas con 15 (o 31,3% do total), seguida de A Coruña con 13.

Na distribución sectorial das cooperativas, o **cadro 2.3.6.** amosa que o peso relativo das

CADRO 2.3.2.

Empresas de economía social constituidas en Galicia e España 1998-99

	Galicia		España	
	1998	**1999**	**1998**	**1999**
Sociedades	242	268	6.015	6.023
Socios iniciais	1.242	1.311	39.263	30.658

Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

CADRO 2.3.3.

Sociedades cooperativas existentes nas CC.AA. 1998-99 (1): número e traballadores

	1998				1999			
	Sociedades	CA / total (%)	Traballadores	CA / total (%)	Sociedades	CA / total (%)	Traballadores	CA / total CA/total
Andalucía	4.498	20,3	43.872	17,9	4.615	20,5	47.052	18,1
Aragón	750	3,4	7.794	3,2	757	3,4	7.609	2,9
Asturias	268	1,2	2.888	1,2	264	1,2	2.878	1,1
Baleares	171	0,8	1.829	0,7	168	0,7	1.888	0,7
Canarias	481	2,2	6.725	2,7	457	2,0	6.818	2,6
Cantabria	87	0,4	876	0,4	89	0,4	896	0,3
Castela - A Mancha	1.414	6,4	12.375	5,1	1.400	6,2	12.551	4,8
Castela e León	1.237	5,6	11.040	4,5	1.257	5,6	11.296	4,3
Cataluña	5.822	26,3	43.165	17,6	5.845	25,9	43.631	16,8
C. Valenciana	2.539	11,5	38.188	15,6	2.593	11,5	39.467	15,2
Estremadura	723	3,3	6.531	2,7	765	3,4	7.047	2,7
Galicia	774	3,5	8.255	3,4	798	3,5	8.920	3,4
A Coruña	312	40,3	2.952	35,8	315	39,5	3.198	35,9
Lugo	132	17,1	903	10,9	133	16,7	903	10,1
Ourense	152	19,6	2.301	27,9	167	20,9	2.528	28,3
Pontevedra	178	23,0	2.099	25,4	183	22,9	2.291	25,7
Madrid	794	3,6	8.924	3,6	824	3,7	11.308	4,4
Murcia	844	3,8	7.755	3,2	905	4,0	8.905	3,4
Navarra	302	1,4	3.883	1,6	317	1,4	4.146	1,6
País Vasco	1.244	5,6	38.729	15,8	1.289	5,7	43.327	16,7
Rioxa	165	0,7	1.506	0,6	171	0,8	1.601	0,6
Ceuta e Melilla	42	0,2	376	0,2	50	0,2	417	0,2
Total	22.155	100,0	244.711	100,0	22.564	100,0	259.757	100,0

(1) datos a 31-12 de cada ano

Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

cooperativas constituidas do sector agrario en Galicia é inferior ó que existe en España: aquí, representa o 6,3% do total de cooperativas galegas, fronte ó 13,1% en España

SOCIEDADES LABORAIS

O número de **sociedades laborais** en España era, ó remate de 1999, de 9.620 empresas (SA e SL), un 35,9% superior ó existente o ano anterior. Estas sociedades concéntranse especialmente nas comunidades de Madrid, Andalucía, Cataluña, País Vasco, Castela A Mancha e C. Valenciana, que agrupan ó 65% do total. A devandita concentración ten a súa correspondencia no emprego, xa que esas 6 comunidades acaparan o 68,9% dos postos de traballo **(cadro 2.3.7.)**.

Galicia tiña, no mesmo período, 370 sociedades laborais en alta na seguridade Social, un 3,8% do total estatal. No eido do emprego, as sociedades laborais galegas tiñan 2.345 traballadores e traballadoras, mentres que

CADRO 2.3.4.

Sociedades cooperativas constituidas nas CC.AA. 1998-99: número e socios iniciais

	1998				1999			
	Sociedades		Socios iniciais		Sociedades		Socios iniciais	
		CA / total (%)		CA / total (%)		CA / total (%)		CA / total (%)
Andalucía	418	20,53	3.548	14,81	-	-	-	-
Aragón	65	3,19	543	2,27	76	5,06	382	2,72
Asturias	24	1,18	482	2,01	22	1,47	141	1,00
Baleares	7	0,34	66	0,28	2	0,13	11	0,08
Canarias	43	2,11	359	1,50	27	1,80	142	1,01
Cantabria	5	0,25	51	0,21	7	0,47	40	0,28
Castela - A Mancha	47	2,31	1.080	4,51	57	3,80	816	5,80
Castela e León	117	5,75	877	3,66	116	7,73	1.535	10,91
Cataluña	664	32,61	2.798	11,68	510	33,98	2.072	14,73
C. Valenciana	148	7,27	10.374	43,32	205	13,66	5.191	36,90
Estremadura	48	2,36	459	1,92	68	4,53	628	4,46
Galicia	85	4,17	676	2,82	67	4,46	561	3,99
A Coruña	16	18,82	124	18,34	16	1,07	131	0,93
Lugo	11	12,94	102	15,09	10	0,67	76	0,54
Ourense	17	20,00	129	19,08	10	0,67	89	0,63
Pontevedra	29	34,12	208	30,77	19	1,27	177	1,26
R.A. Galicia	12	14,12	113	16,72	12	0,80	88	0,63
Madrid	131	6,43	948	3,96	87	5,80	677	4,81
Murcia	117	5,75	696	2,91	118	7,86	687	4,88
Navarra	19	0,93	145	0,61	33	2,20	210	1,49
País Vasco	46	2,26	447	1,87	47	3,13	371	2,64
Rioxa	6	0,29	79	0,33	8	0,53	109	0,77
Ceuta e Melilla	2	0,10	24	0,10	3	0,20	15	0,11
Rexistro Central	44	2,16	298	1,24	48	3,20	481	3,42
Total	2.036	100,00	23.950	100,00	1.501	100,00	14.069	100,00

Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

CADRO 2.3.5.

Sociedades cooperativas constituidas en Galicia 1998-99: distribución segundo clase

1998

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		R.A. Galicia		Total	
	número	socios	número	socios	número	socios	número	socios	número	socios	Número	Socios
Traballo asociado	7	53	7	70	13	78	19	110	5	36	51	347
Consumidores e usuarios	-	-	-		-	-	1	15	-	-	1	15
Vivendas	5	42	-		-	-	3	31	2	10	10	83
Agrarias	2	19	4	32	3	45	1	5	2	21	12	122
Explotación común da terra	1	5	-		-	-	-	-	1	7	2	12
Servicios	-	5	-		1	6	1	10	2	39	4	60
Transportistas	1	-	-		-	-	3	28	-	-	4	28
Segundo grao	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
Outros	-	-	-		-	-	1	9	-	-	1	9
Total	16	124	11	102	17	129	29	208	12	113	85	676

1999 (1)

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		R.A. Galicia		Total	
	número	socios	número	socios	número	socios	número	socios	número	socios	Número	Socios
Traballo asociado	10	97	5	41	3	62	10	108	3	19	31	327
Consumidores e usuarios	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	1	6
Vivendas	2	11	1	5	1	6	3	19	1	5	8	46
Agrarias	-	-	-	-	-	-	1	11	2	21	3	32
Explotación común da terra	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	1	5
Servicios	1	9	-	-	-	-	-	-	1	6	2	15
Transportistas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Segundo grao	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Outros	-	-	-	-	-	-	1	7	1	8	2	15
Total	13	117	7	51	4	68	15	145	9	65	48	446

(1) xaneiro-setembro 1999
Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

CADRO 2.3.6.

Sociedades cooperativas constituidas en Galicia e España 1998-99: distribución segundo sector

	Galicia				España			
	1998		1999 (1)		1998		1999 (1)	
	sociedades	socios	sociedades	socios	sociedades	socios	sociedades	socios
Agrario	13		3	32	255	12.366	158	4.142
Non agrario	72		45	414	1.781	11.584	1.044	6.141
Industria	22				356	2.986	235	1.879
Construcción	10				294	1.446	182	813
Servicios	40				1.131	7.152	627	3.449
Total	85	676	48	446	2.036	23.950	1.202	10.283

(1) xaneiro-setembro 1999
Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

CADRO 2.3.7.

Sociedades laborais nas CC.AA. 1998-99 (1): número e traballadores

	1998				1999			
	Sociedades		Traballadores		Sociedades		Traballadores	
		CA / total (%)		CA / total (%)		CA / total (%)		CA / total (%)
Andalucía	797	11,3	6.450	10,3	1.152	12,0	8.445	11,2
Aragón	307	4,3	2.289	3,7	416	4,3	2.631	3,5
Asturias	240	3,4	1.819	2,9	311	3,2	2.257	3,0
Baleares	88	1,2	473	0,8	109	1,1	648	0,9
Canarias	275	3,9	2.084	3,3	425	4,4	2.756	3,6
Cantabria	61	0,9	753	1,2	81	0,8	842	1,1
Castela - A Mancha	608	8,6	4.825	7,7	900	9,4	6.474	8,6
Castela e León	406	5,7	2.411	3,9	543	5,6	2.967	3,9
Cataluña	744	10,5	8.380	13,4	993	10,3	9.045	12,0
C. Valenciana	611	8,6	6.622	10,6	857	8,9	7.565	10,0
Estremadura	225	3,2	1.368	2,2	262	2,7	1.510	2,0
Galicia	246	3,5	1.856	3,0	370	3,8	2.345	3,1
A Coruña	105	42,7	809	43,6	160	43,2	1.036	44,2
Lugo	44	17,9	264	14,2	71	19,2	325	13,9
Ourense	24	9,8	148	8,0	43	11,6	233	9,9
Pontevedra	73	29,7	635	34,2	96	25,9	751	32,0
Madrid	1.011	14,3	5.946	9,5	1.416	14,7	8.212	10,9
Murcia	296	4,2	2.734	4,4	443	4,6	3.437	4,5
Navarra	290	4,1	3.107	5,0	345	3,6	3.706	4,9
País Vasco	822	11,6	11.113	17,8	934	9,7	12.342	16,3
Rioxa	37	0,5	235	0,4	49	0,5	327	0,4
Ceuta e Melilla	15	0,2	102	0,2	14	0,1	97	0,1
Total	7.079	100	62.567	100	9.620	100	75.606	100

(1) datos a 31 de decembro de cada ano
Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

CADRO 2.3.8.

Sociedades laborais rexistradas nas CC.AA. 1998-99: número e socios iniciais

	1998				1999			
	Sociedades	CA / total (%)	Socios iniciais	CA / total (%)	Sociedades	CA / total (%)	Socios iniciais	CA / total (%)
Andalucía	617	15,51	2.681	17,51	672	14,86	2.428	14,64
Aragón	196	4,93	717	4,68	222	4,91	777	4,68
Asturias	122	3,07	431	2,81	107	2,37	407	2,45
Baleares	39	0,98	128	0,84	51	1,13	173	1,04
Canarias	236	5,93	809	5,28	278	6,15	970	5,85
Cantabria	23	0,58	98	0,64	25	0,55	106	0,64
Castela - A Mancha	296	7,44	1.109	7,24	456	10,08	1.606	9,68
Castela e León	248	6,23	900	5,88	251	5,55	896	5,40
Cataluña	484	12,16	1.778	11,61	530	11,72	1.885	11,36
C. Valenciana	380	9,55	1.412	9,22	446	9,86	1.542	9,30
Estremadura	51	1,28	187	1,22	80	1,77	316	1,90
Galicia	157	3,95	566	3,70	201	4,44	750	4,52
A Coruña	75	47,8	256	45,2		-		-
Lugo	20	12,7	75	13,3		-		-
Ourense	22	14,0	86	15,2		-		-
Pontevedra	40	25,5	149	26,3		-		-
Madrid	579	14,55	2.177	14,22	692	15,30	2.440	14,71
Murcia	262	6,58	966	6,31	205	4,53	725	4,37
Navarra	77	1,94	294	1,92	104	2,30	626	3,77
País Vasco	193	4,85	987	6,45	182	4,02	868	5,23
Rioxa	17	0,43	64	0,42	19	0,42	70	0,42
Ceuta e Melilla	2	0,05	9	0,06	1	0,02	4	0,02
Total	3.979	100	15.313	100	4.522	100	16.589	100

Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

CADRO 2.3.9.

Sociedades laborais rexistradas 1998-99: distribución sectorial

	Galicia				España			
	1998		1999 (1)		1998		1999 (1)	
	sociedades	socios	sociedades	socios	sociedades	socios	sociedades	socios
Agrario	4	14	2	6	95	344	50	183
Non agrario	153	552	133	461	3.884	14.969	2.930	10.797
Industria	26	103	16	61	710	3.564	482	2.045
Construcción	17	71	16	55	610	2.195	524	1.840
Servicios	110	378	101	345	2.564	9.210	1.924	6.912
Total	157	566	135	467	3.979	15.313	2.980	10.980

(1) xaneiro-setembro 1999

Fonte: *Dirección General de Fomento de la Economía Social*

o número de ocupados no conxunto do estado foi de 75.606 traballadores.

No ano 1999, constituíronse en Galicia un total de 201 sociedades laborais, que agruparon a 750 socios. Tal e como reflicte o **cadro 2.3.9.**, nos primeiros nove meses do ano, a meirande parte das sociedades laborais en Galicia concéntranse nos sectores non agrarios, 133 sociedades, e principalmente no sector servicios, que acolle un 74,8% do total de sociedades laborais rexistradas en Galicia.